

LOVÉTEI KIÁLTÓ

IV. évfolyam, 12. szám, 2002. december. Ára szabadeladásban: 4500 lej, megrendelőknek 3300 lej

Karácsony

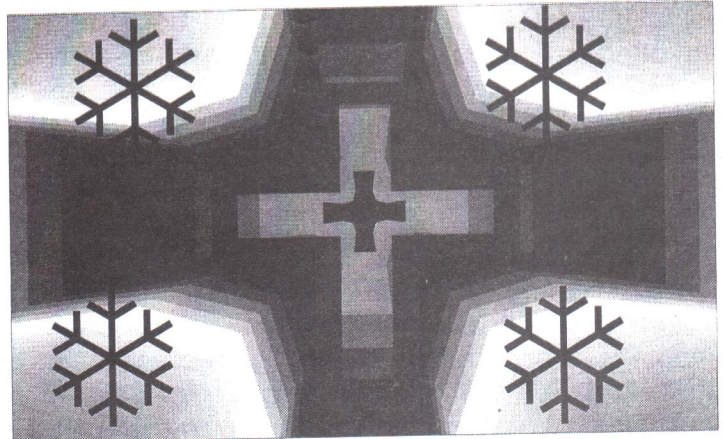
"Közelget az ünnepek legtiszteletreméltóbbika, melyet a többi ünnepeink anyjának méltán nevezhetni. S melyik az? Krisztus test szerinti születése. Mert vízkereszt, húsvét, menybemenet és pünkösöd ünnepei mind innen veszik eredetüket s alapjokat." (S. Chrysosot. Hom. 6. de S. Philogonio.)

Karácsony a kereszténység legnagyobb ünnepe, Jézus Krisztus születésének napja; az öröm és békesség, a család és gyermekség, az otthon és szülőföld ünnepe.

De mióta ünnep ?

Krisztus születésének december 25-i megünnepléséről szóló első adatokkal a IV. században találkozunk. Niceai János püspök szerint Jézus születését Rómában I. Gyula pápa (i. sz. 337-352) alatt kezdték ünnepelni, majd az ünnep innen terjedt tovább. A szíreknek már 343. dec. 25-én ünnepélyes prédikációt tartottak. Konstantinápolyban 379- 380-ban nazianzi Szent Gergely emlékezik Krisztus születésére és megünnepli napját. Antiochiában is -Chrysostomus szerint - 386. dec. 25-én ünnepelték először Krisztus születésnapját. Rómában az V. század elején az állam is elismeri karácsony ünnepét. Honorius és Arcadius császárok e napon a cirkuszi játékok tartását is megtiltották. Jézus születésének dec. 25-i ünneplésével lezárult az egyházon belül, a születés dátumának tisztázása körül támadt vita.

(folytatás a 2. oldalon)

Egy lovétei egyetemi hallgató esete
(Annak a megismertetésére, hogy mit jelentett és jelent a szólás- és véleménynyilvánítás szabadsága hazánkban)

Az alább következő eset valós, megtörtént. Egy jó képességű fiatalember, nevezzük Pistának, egyetemi hallgató volt Kolozsvárt a virágzó Ceaușescu korszakban. Diákotthonban lakott, mint annyi más vidéki fiú. Egy alkalommal szobatársaival a szobában az ország rossz gazdasági helyzetéről vitatkoztak, és többek között Pista azt mondta, hogy "rajtunk már az oroszok ha tudnak segíteni". Pár nap múlva a szekuritátéra hívták Pistát, ahol a kihallgató szekus-tiszt megkérdezte, igaz-e, hogy azt mondta, hogy rajtunk már az oroszok ha tudnak segíteni. Pista azt válaszolta, hogy igaz (ahelyett, hogy tagadta volna), mivel nem tudhatta, hogy milyen következményei lehetnek az őszinteségének.

(folytatás a 7. oldalon)

100 éves Mátyás-szobor

A kolozsvári Mátyás szoborcsoport Fadrusz János (1858-1903) szobrászművész legcsodálatosabb alkotása. A Szent Mihály plébániatemplom déli oldala elé ezelőtt 100 évvel (1902. okt. 12-én leplezte le a királyt is képviselő József Ágost főherceg) felállított szoborcsoport az erdélyi magyarság zarándokhelyévé vált napjainkra. Aki csak tehette/teheti megtekinti ezt a közép-európai viszonylatban egyedülálló alkotást. A leleplezés századik év-

fordulója alkalmából iskolánk ötödikes diákjai is ellátogattak folyó év november 2-án Lázár Ernília és Mihály János osztályfőnökök vezetésével a "kincses" városba. Kolozsvárt azonban nemcsak a joggal elhíresült fadruszi alkotást, hanem a város egyéb nevezetességeit is sikerült megtekinteniük. Az alábbiakban néhány rövid részletet közlünk a diákok írta élménybeszámolókból:

(folytatás a 8. oldalon)

Karácsoły

(folytatás az első oldalról)

De miért pont dec. 25-én ?

Ez a nap már a kereszténység elterjedése előtt ünnepnap volt a Római Birodalom területén. Antiochus kalendáriuma dec. 25. napját a Nap (Napisten) születésnapjának nevezi. Aurelianus császár (i. sz. 270- 275) is elrendelte, hogy dec. 25-én birodalma egész területén ünnepet tartsanak a legyőzhetetlen Nap (sol invictus) tiszteletére. A kereszténység államvallássá emelése után a hívők az emberré vált Isten világra jövetelének misztériumát ülték/ülük meg ezen a napon. Szent Maximinus trieri püspök egyik karácsonyi szentbeszédében azt mondta: Krisztusnak azért kellett e pogány ünnepen megszületnie, hogy azok, akik a pogány babonában leledzenek, elpiruljanak Az ünnep új tartalmának szimbolikus magyarázata szerint karácsony tehát Jézusnak, az isteni fényforrásnak születésnapja. A nicéai zsinat (az első egyetemes püspöki gyűlés, i. sz. 352) határozata értelmében: Jézus Krisztus földi születésének emléknapja.

Mit jelent a karácsony szó ?

Sokan foglalkoztak a karácsony szó történetével, jelentésével de egyértelmű magyarázat még napjainkig sem született rá. Feltűnő, hogy e szóval csak a keleti szlovákok, máramarosi ruszinok, továbbá a huculok és a románok nevezik az ünnepet. No, és mi, magyarok. A kutatás sokáig úgy vélekedett, hogy a karácsony szó a latin calationem (a hívek összehívása hónap elején, amikor a pap tudtul adta a soron következő ünnepeket), vagy pedig a creationem Christi ieiunium összevonásából keletkezett. Valószínűbb azonban az a felfogás, amely szerint a Karácsony végső elemzésben a szláv korciti 'fodul, lép' igenévi korcun 'átlépő' származéka és valószínűleg a téli napfordulat kozmikus öröme-re, várakozásra utal.

Az ünnepek legtisztéletreméltóbbika sok írónak, költőnek a lelkét is megindította. Számos, a karácsonyi ünnepkörhöz kötődő, meghitt hangulatú elbeszélés, karcolat és vers született napjainkig. Ezek közül hadd álljon itt befejezésül Ady Endre Karácsony című versének néhány remekbe szabott, és szívemhez/szívünkhöz nagyon közel álló szakasza:

Harang csendül,
Ének zendül,
Messze zsong a hálaének,
Az én kedves kis falumban
Karácsonykor
Magába száll minden lélek.

Minden ember
Szeretettel
Borul földre imádkozni,

Az én kedves kis falumba
A Messiás
Boldogságot szokott hozni.

A templomba
Hosszú sorba
Indulnak el ifjak, vének,
Az én kedves kis falumban
Hálát adnak
A magasság Istenének.

Mintha itt lenn
A nagy Isten
Szent kegyelme súgna, szállna,
Az én kedves kis falumban
Minden szívben
Csak szeretet lakik máma.

Mindenkinek Kellemes Karácsonyi Ünnepeket kívánok !

Összeállította: Mihály János.

Az Ekhós Szekér Nyomában

VIII. Homoród menti Amatőr Színjátszó Találkozó

A Lövétei Kultúrotthon szervezésében VIII. alkalommal került sor Az Ekhós Szekér Nyomában nevet viselő Homoród menti Amatőr Színjátszó Találkozóra. A rendezvényt 1994-ben az akkori Hargita Megyei Alkotások Háza indította útjára. Minden évben más-más Homoród menti kultúrház ad otthont a rendezvénynek.

Az idei találkozón öt település (Kápolnásfalva, Szentegyháza, Lövéte, Homoródkarácsonyfalva, Homoródszentpál) kilenc színjátszó csoportja vett részt közel nyolcvan szereplővel. A szereplőknek a helyszínre való utaztatása bérelt autóbusszal történt. A rendezvény 2002. december 7-én szombaton délelőtt 11 órakor vette kezdetét. Mindegyik csoport egy-egy kb. harminc perces jelenetet mutatott be. Amelyik csoportnak hosszabb volt a be-tanult darabja, az csak egy részletet adott elő belőle.

A találkozó nem volt versenyjellegű. Célja az volt, hogy az amatőr csoportok tanuljanak egymás sikereiből vagy hibáiból, ismerjék meg egymás tevékenységét. A rendezvény fontosságához tartozik a színjátszás népszerűsítése, az amatőr csoportok megerősítése abban a tudatban, hogy amit folytatnak az jó, szükséges és hiánypótló.

A rendezvény fő támogatója a Communitas Alapítvány volt. További támogatók a Hargita Megyei Kulturális Központ Udvarhelyszéki Irodája és a lövétei Silvimes KFT voltak.

Sorbán József

"Máshol sem harangoznak hajnalra"

Az utóbbi időben újból nagyon gyakran lehet hallani ezt a kijelentést. A napokban módomban volt végighallgatni egy hasonló vitát, ahol a vitatkozók egy része azon a véleményen volt, hogy nem szabad megszüntetni a hajnali harangszót, mert a munkába járóknak szükséges a pontos idő meghatározása céljából. Tehát a hajnali harangszó ezek szerint az ébresztőórát helyettesíti.

Amikor elgondolkodtam a véleményeiken, hisz köztük még egyháztanácsosok is voltak, eszembe jutott, amikor az 1940-es évek második felében egy Kisasszony nap előtti napon gyűlést hívtak össze és bejelentették, hogy holnap is kötelező módon munkába kell menni. Nagy felháborodást váltott ki a bányászok között, a felszólalók közül az egyik egyháztanácsos a betakarodás ünnepének nevezte, amikor a szomszéd falvakból is eljönnek az ismerőseink stb. A sok felszólaló között volt egy ember, aki már az elsők között jelentkezett, csak őt nem szokták meghallgatni, inkább gúnyolni, mert volt egy kevés gyávaság benne. De ő megmondta határozottan: ez a nap nekünk ünnep, falunk búcsúja, "kezdetben arról volt szó, hogy szabad vallásgyakorlat lesz, de ez akkor nem demokrácia, hanem demarkacia". Ezt az embert úgy hívták, hogy Pál István. Én tudatába vagyok annak, hogy az első hozzászóló is tudta a nap jelentőségét, de sajnos abban az időben félni is kellett a hasonló megnyilvánulásoktól. De ma, 2002-ben egy többszáz éves vallási hagyományról így nyilatkozni szerintem elszomorító. Éppen ezért úgy gondolom, vessünk egy pillantást egy pár mondat erejéig falunk történelmére. A nagy vallási csatározások után szülőfalunk itt, a végen a bástya szerepét kapta a renegát déli és nyugati szomszéd falvak között. Ezt a feladatot őseink évszázadokon keresztül olyan sikeresen teljesítették, hogy nemcsak a reformáció továbbterjeszkedését állították meg, hanem községünk szellemi és fizikai fejlődését is bizonyították. Azt, hogy imádságos emberek voltak igazolja az is, hogy őket nem érdekelte a könnyebb vallás, ők megmaradtak az ősi, István királyunktól örökölt vallás mellett. Ide vezethető vissza a hajnali és az esti harangszó, imával kezdték a napot, és azzal is fejezték be. Aztán jött a déli harangszó, így alakult ki a napi harangozás gerince, mondhatjuk úgy is, trilógiája. A lövetei emberekben még napjainkban is benne van, hogy amikor az imára hívó harang megkondul, ha nem is mondja el az Úr angyalát, de egy őszinte sóhaj elhagyja az ajkát: Istenem, segíts meg! Merem állítani, hogy a hajnali harangszó az,

amelynek a hangjára az idősebb generáció a legtöbbet imádkozik. Gondolják csak meg az illetékesek, hogy hány ajak hevül imára, hány kéz emelkedik keresztvetésre a reggeli magányban és csöndben, hány szívből jövő sóhaj száll a magasba hajnali harangszó hangjára.

Nem tudom mekkora a kiterjedése annak a másholnak, ahol nem harangoznak hajnalra, de jártam olyan temetésen is, ahol nemcsak addig harangoznak, amíg a temetőt megközelíti a gyászmenet; vannak olyan helyek is, ahol nincs külön harangozó állás, és sajnos vannak olyan helyek is, ahol kezdték már az ablakokat is beszegezni. Ezt ne kövessük! Ismerek olyan helyeket is, ahol a diktatúra idején betiltott vallási hagyományokat újraélesztették és szépítették, erről is lehetne példát venni!

Személyes szép emlékeim is vannak. Az egyik búcsú alkalmával a prédikációjában egy pap elmesélte, hogy egy alkalommal az almási cseppkőbarlanghoz voltak kirándulni, és az éjszakát kint töltötték a szabadban. Reggel azt mondta a társainak, hogy itt a közelben valahol katolikus község van, mert hallottam a hajnali harangszót.

Ezek után nem kapok magyarázatot arra, hogy az egyháztanács, amelynek a feladatkörébe tartozik, hogy a hívek imádságos lelki életének a gyakorlását biztosítsa, hogyan hozhat ilyen hatalmi döntést, hogy a hajnali harangszó elnémuljon. Hogyan fér össze ez az intézkedés azzal, hogy szeptemberben tájházat avattunk, ahol régi értékes tárgyainkat tárolhatjuk, ahol minden szónok kiemelte Lövete hagyományőrző tevékenységét? És egy többszáz éves élő egyházi szokást megszüntetünk?

Befejezésül azzal a székeley asszonnyal, amelyiknek a fia aktivista lett, és kivette az édesanyja kezéből a rózsafűzért kértem: Jól van, fiam, de mit adsz helyette?

Silye István

Viccek

- Ki az abszolút paraszt?
- ...
- Akinek már az óvodában szalonna volt a jelképe.
- ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺
- Mi az abszolút lehetetlen?
- ...
- A tenger fenekére tengert bugyit húzni.
- ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺
- Miről filozófál két disznó?
- ...
- Van-e élet Karácsony után.

Az elkövetkezőkben közöljük azon személyek neveit, akik előfizettek a Lövetei Kiáltó- ra 2002-es évre. Előfizetésükkel ők biztosították a lap működését. Köszönetünk kifejezése képpen közöljük neveiket.

Név	Hátsz	Név	Hátsz	Név	Hátsz	Név	Hátsz
András Albert	316	Botár Zoltán	966/a	Gábos János	939	István	
András Albert	38/7	Bugja Antal	461	Gábos Juliánna	14	Györgylőrincz	244
András András	720	Bulzán Sándor	350	Gábos László	647	Tímea	
András Árpád	756/a	Demeter Albert	745	Gábos Sándor	16	Györgylőrincz	610
András Árpád	38/11	Demeter Emil	306	Gábos Vencel	234	Zoltán	
András Béla	23	Demeter Ferenc	36	Gábos Vilmos	734	Kelemen Anna	167
András Elemér	131	Demeter	859	Gál János	942	Kelemen Attila	961
András Gábor	305	Gergely		Gólicza Ferenc	422	Kelemen György	636
András Gábor	754	Demeter Jolán	761	Gólicza Sándor	38/1	Kelemen György	34
András Gábor	22	Demeter Lajos	1020	Gólicza Vencel	926	Kelemen József	540
András György	897	Demeter Lajos	613	Gothárd Sándor	966	Kelemen László	38/21
András Imre	873	Demeter Mihály	503	György András	523	Kelemen Pál	38/17
András János	863	Demeter Vince	776	György Árpád	977	Kolozsi András	123
András Jenőné	82	Dobri Eszter	93	György Attila	514/b	Kolozsi Anna	557/a
András József	646	Dobri Gergely	927	György Dénes	307	Kolozsi Árpád	77/d
András Lajos	864	Égei Ferenc	21	György Domokos	951	Kolozsi Ignác	747
András Lajos	304	Égei Imre	38/10	György Ferenc	514/a	Kolozsi István	379
András Lajos	38/15	Égei István	111	ifj.		Kolozsi János	77/c
András László	864	Egyed Csaba	872/a	György Gábor	512	Kolozsi László	663
András László	128	Egyed Ferenc	549	György Gábor	38/8	Kolozsi László	757
András Sándor	874	Egyed Imre	15	György Imre	85	Ladó Béla	276
András Szilvia	607	Egyed János	106	György József	75	Ladó Csaba	348
András Teréz	164	Egyed József	966/a	György Kálmán	510	Ladó Elemér	358
András Tibor	793	Egyed László	724	György Lajos	73	Ladó Ferenc	63
András Vencel	38/12	Egyed Sándor	105	György Lajos	142	Ladó Gábor	834
András Vilmos	966/a	Egyed Sándor	38/2	György László	731	Ladó Imre	1021
Balázs Imre	485	Egyed Vince	42	György László	80	Ladó István ifj.	62/a
Balázs István	844	Egyed Zsolt	411	György Levente	701	Ladó Máté	967
Balázs Regina	418	Elekes József	81	György Lőrinc	452	Ladó Sándor	348
Balázs Vilmos	956	Fazakas József	81	György Péter	90	László Imre	38/6
Bálint György	133	Fazakas Imre	405	György Sándor	706	Lázár Aladár	986
Bálint József	470	Fazakas István	602	György Sándor	174	Lázár Aladár	386
Bálint József	320	Fazakas Márton	948	György Teréz	519	Lázár Angella	726
Bálint Margit	166	Fazakas Pál	24	György Tihamér	558	Lázár Árpád	300
Bálint Mihály	518	Ferenc Béla	38/9	György Vilmos	516	Lázár Árpád	380
Bálint Péterné	28	Ferencz Árpád	598	György Zoltán	965	Lázár Attila	507
Bencze Domokos	120	Gabos András	88	Györgylőrincz	753	Lázár Béla	966/a
Benedek Imre	453	Gábos Árpád	355	Alfréd		Lázár Csaba	478
Boldizsár István	165	Gábos Domokos	603	Györgylőrincz	39	Lázár Gábor id.	389
		Gábos György	416	Árpád		Lázár Ignác	279
		Gábos Ignác	214	Györgylőrincz	295	Lázár Ilona	70
		Gábos Ignác id.	214	Csaba		Lázár Imre	505
		Gábos István	941	Györgylőrincz	608/a		

Lázár István	833	Máté András	31	Orbán Ferenc	451	Nem Lövétén lakó megrendelőink	
Lázár István	861	Máté Ignác	248	Orbán Ferenc	77/a	Ladó Zoltán	Suceava
Lázár János	714	Máthé István	622	Orbán Ignác	1030	Lázár	Tusnádfürdő
Lázár Jolán	987	Mihály András	143	Orbán István	56	Levente	Stuttgart
Lázár József	596	Mihály András P.	38/22	Orbán József	50	Vincent	Német o.
Lázár László	841	Mihály Anna	730	Orbán József	270	Gabosch	Woodland
Lázár László	675	Mihály Árpád	996	Orbán Lőrincz id.	317	Németh Zoltán	Hills USA
Lázár László	308	Mihály Árpád	446	Orbán Tihamér	830	Márton	Marosvásárhely
Lázár Levente	695	Mihály Árpád	152	Pál Anna	629	Csaba	Temesvár
Lázár Levente	632	Mihály Attila	243	Pál Csaba	817	Gál János	Székeludvarhely
Lázár Mihály	597	Mihály Dénes	990	Pál Ignác	960	Silye Béla	Székeludvarhely
Lázár Mihály	169	Mihály Dénes	118	Pál Sándor	671	Sata Lehel	Székeludvarhely
Lázár Sándor	43	Mihály Dénes ifj.	773	Péter Ignác	737	Nagy Edit	Budakalász
Lázár Vilmos	504	Mihály Ferenc	138	Péter József	222	Markó	Székesfehérvár
Lázár Zoltán	273	Mihály Ferenc	41	Péter Rozália	267	Piroska	Downey
Lázár Zoltán	973	Mihály Gábor	55	Sata Lajos	506	Erdélyi József	USA
Lázár Zoltán	343	Mihály Imre	284	Silye Imre id.	730	György	Temesvár
Lifu Zoltán	10	Mihály Imre	376	Silye István	225	Tivadar	
Mag Béla	499	Mihály Imre	68	Silye Magdolna	35	Szakács András	Kászon-alfalu
Mag Ferenc	345	Mihály Imre B.	238	Sorbán István	404	Lázár Tibor	Csikszereda
Mag Ottilia	832	Mihály János	288	Sorbán József	421	Lázár János	Csikszereda
Márton András	95	Mihály János	11	Stélik István	328		
Márton Árpád	973	Mihály Józsefné	156	Szász János	163		
Márton Árpád	38	Mihály László	289	Szikszai Ferenc	126		
Márton Attila	846	Mihály László	794	Szikszai József	887		
Márton Béla	79	Mihály Lőrinc	150/a	Szikszai Julianna	397		
Márton Csaba	534/a	Mihály Márton	46	Tódor László	38/25		
Márton Ferenc	658	Mihály Márton	919	Tódor Mihály	966/a		
Márton Gáspár	958/a	Mihály Márton	253	Tókos András	889		
Márton Gergely	836	Mihály Rita		Tókos Dezső	369		
Márton Géza	181	Miklós Árpád	235	Tókos István	538		
Márton Ilona	1009	Miklós Dénes	303	Tókos Margit	788		
Márton Irma	973	Miklós Gábor	48/a	Török Ignác	449		
Márton István	1029	Miklós Imre	707	Török Imre	387		
Márton János	366	Miklós István	827	Török József	835		
Márton József	979	Miklós Sándor	162	Trinfuly András	108		
Márton László	38/27	Miklós Zoltán	38/28	Trinfuly Gábor	229		
Márton Margit	768	Orbán Albert	1032	Trinfuly Péter	746		
Márton Margit	787	Orbán Árpád	43/a	Varga Endre	43/c		
Márton Sándor	845	Orbán Dániel	676				
Márton Zoltán	989	Orbán Domokos	1032				
Márton Zoltán	820						

A Lövétei
Kiáltó
szerkesztősége
minden
előfizetőnek
Kellemes
Ünnepeket és
Boldog ÚjÉvet
Kíván!

Elzárkózás a közösségben

A közösségekben gyakran találkozhatunk olyan gyermekekkel vagy gyermekcsoportokkal, amelyek magányosan, különváltan élnek a többiekől. Az elzárkózásnak több oka lehet. Iskola-, illetve osztályváltoztatás következtében is előfordul, hogy a gyermek, kiszakadva megszokott baráti köréből, nem tud az új társak közösségébe beilleszkedni, s ez visszaveti tanulmányi munkájában is. Ritkán bár, de még ma is előfordul, hogy a gyermekek azért húzódnak el egyik-másik társuktól, mert nem elég tiszta, vagy más nemzetiségű. Ilyen esetben a kiközösített gyermek magába fordul, keserűvé, gyanakvóvá válik, ami kihathat egész életére. Fontos, hogy az iskola és a család közösen szüntesse meg a társaknak ezt a helytelen magatartását, türelmes szóval és személyes példamutatással győzze meg a gyermekeket a helyes viselkedésről.

Az elzárkózottságnak az oka sokszor nem a közösségben, hanem az egyénben rejlik. Az egyetlen gyermekek rendszerint nehezebben találják meg a helyüket a közösségben, nem tudják vágyaikat, érdekeiket alárendelni a közösség érdekeinek. A család helyes neveléssel megelőzheti a gyermek számára sokszor fájdalmas különállást. Kívánatos, hogy a szülők segítsék elő magányos gyermekük barátkozását. Hívják meg otthonukba pajtásait! Túlzott aggodalmaskodásból ne tartsák vissza a közös kirándulásoktól, rendezvényektől!

Előfordul az is, hogy a közösségben kialakuló baráti csoportok is elszakadnak az egész nagy közösségtől, önös céljaik megvalósítására törnek, s így gátjává válnak a közösség fejlődésének.

Emlékezet fejlődése

Az óvodás gyermek emlékezete sok tekintetben ellentmondásos. A hároméves gyermek pl. életének csak kevés eseményére emlékszik vissza; pontatlanul és lassan idézi fel a néhány nap előtti történeteket is (kivéve a fájdalmas vagy ijesztő élményeket). Könnyen és viszonylag tartósan vésődnek emlékezetébe hosszú versek, mondókák, mesék. Valójában a kisgyermek emlékezőképessége még gyenge. A verseket, meséket csak azért tudja megjegyezni, mert a ritmus, a rímek, a hangulatfestő elemek olyan nagy élvezetet jelentenek részére, hogy állandó ismétlésükre vágyik, s a sokszoros, játékos ismétlés eredményeképpen gépiesen megtapad emlékezetében a szöveg akkor is, ha értelmével esetleg nincs tisztában. Ezt nevezzük önkéntelen, azaz mechanikus emlékezeti működésnek. A 4-5 éves gyermek időnként már nemcsak önkéntelenül, hanem szándékosan is meg tud jegyezni dolgokat, pl. megbízásokat teljesít. Ebben a korban az emlékezete annyira megerősödik, hogy az egy éve nem látott felnőttet is

felismeri, megismeri a helyeket, ahol már járt. Emlékképei azonban gyakran hiányosak, és ilyenkor fantáziaképekkel egészíti ki a hiányzó részleteket.

Hatéves kor körül a gyermek képessé válik az ún. gondolati vagy megértésen alapuló emlékezésre, valamint arra is, hogy az iskolai tanítás során folyamatosan, tudatosan emlékezetébe vészen olyan új ismereteket, amelyek esetleg nem keltik fel ösztönös érdeklődését. Mindamellett 9-10 éves koráig a tanulásban nagyjából mégis a mechanikus emlékezésre támaszkodik. Az ötödik osztálytól kezdve a gyermekek általában hadat üzennek a gépies emlékezetbe vésésnek - a szó szerinti tanulásnak -, igyekeznek az ismereteket az eddigi tudásuk rendszerébe beilleszteni, és az új jelenségeket összefüggéseik szerint megjegyezni. Még kifejezettebbé válik ez a törekvés 14-15 éves kortól, amikor a "magolás" iránti "megvetésük" odáig fokozódik, hogy még azt a vitathatatlan igazságot sem akarják elfogadni, hogy a megértett ismeret nem azonos az elsajátított ismerettel. Az emlékezet fejleszthető, nevelhető: kisgyermekkorától kezdve játékos emlékezési feladatokkal, iskoláskorban pedig olyan követelményekkel, amelyeket a gondolati emlékezet gyakorlására támasztunk a gyermekkel szemben.

Emlékezeti típusok

A felnőtteket és gyermekeket különböző emlékezeti típusokba sorolhatjuk. A látási (vizuális) típusba tartozók a szemük útján nyert benyomásokat őrzik meg könnyen és tartósan, a némán magukban olvasott szöveget tanulják meg a legkönnyebben.

A hallási (akusztikus) típusba tartozók emlékezetébe a hallott magyarázatok, előadások vésődnek be leggyorsabban, ezeket tudják legpontosabban felidézni. A leírt szövegeket fennhangon kell elolvasniuk, hogy rögzüljenek.

A mozgásos (kinesztetikus) típusba tartozók - pl. sportolók, rajzolók stb. - a mozgásokat jegyzi meg könnyen. Tanulás közben eseményeket, mozgásokat képzelnek el, s többnyire maguk is mozognak, amikor tanulnak.

A legtöbb ember nem tartozik kifejezetten egy emlékezeti típusba, hanem mind a látási, mind a hallási, mind a mozgásos emlékezésre képes, azonban előnyösebb számára egyik vagy másik fajta.

Gyermeke tanulását lényegesen megkönnyebíti az a szülő, aki megfigyeli, hogy a gyermeke milyen emlékezeti típusba tartozik, és lehetővé teszi, hogy a gyermek a számára legkönnyebb módon rögzítse a megtanulandó anyagot. Ugyanakkor fejleszteni kell minden érzékszervét, mert a tanulás akkor a legeredményesebb, ha minden érzékszervét (analizátorát) használja a gyermek.

András Magdolna óvónő

Egye lövétei egyetemi ... (folytatás az első oldalról)

Nem sokkal később az egyetem vezetősége közzölte Pistával, hogy eltávolították (exmatrikulálták, kicsapták) az állammal szembeni ellenséges magatartása miatt. Ebből azt a következtetést lehet levonni, hogy a négy szobatárs közül legalább egyik szekus-besúgó volt, és a történet azt bizonyítja, hogy a szekuritátának a legkisebb gazdasági és szociális egységben is volt beépített embere.

Pista az egyetemről való kidobása után egy bányatelepen mint csillás dolgozott. Közben a szekuritáté megtette a szükséges intézkedéseket, hogy kiderítse, "ki is az a Pista", kik a szülei, rokonai, nem-e azok is a rendszer ellenségei. Előbb a szüleinél végeztek házkutatást, és érdeklődtek az édesapja munkahelyén, hogy szülei nem-e az állam ellenségei. Mivel a házkutatás alkalmával semmi "gyanúsít" nem találtak, és apját a vállalat egyik legjobb munkásaként jellemezték, a szekuritáté más irányba kezdett kutatni. Most a nagyszülőknél - nevezzük a nagyapát Lajos bácsinak - végeztek házkutatást. Pista nagyapja egy könyvbarát ember volt, és élete folyamán egy kis könyvtárat gyűjtött. A könyvtárban ott voltak az unokáitól megmaradt tan- (iskolai) könyvek és más, főleg történelemkönyvek és lexikonok. A nem tankönyveket a nagyapa antikváriumokban (régii könyveket hivatalosan árusító üzletekben) vette. Mindenikben benne volt az antikvárium pecsétje. A házkutatást végző ezredes elvtárs a nem tankönyveket a szoba közepére dobálta, és azt mondta Lajos bácsinak, hogy ezeket gyűjtsa meg és égesse el. Íme Lajos bácsi megfelelő és az ezredes szegénybe hozó válasza: " Én hallottam könyvégetésekről; az arabok az alexandriai könyvtárat égették el, mondván, valami vagy benne van a Koránban, vagy káros, és akkor pusztuljon; és Hitler is nem olyan régen rendezett könyvégetést, és nem akarok ezen barbárok között szerepelni. Ha akarja, az ezredes úr égesse el!" Ez a válasz meglepte az ezredes elvtársat, és egy pár történelemkönyvet és lexikont magával víve eltávozott. Bár az elkobzott könyveket Lajos bácsi csak úgy engedte elvinni, hogy az ezredes elvtárs egy listát írt alá az elvitt könyvekről, a Lajos bácsi családja ezeket a könyveket soha nem kapta vissza. Bizonyára most ott díszlelegnek az ezredes úr vagy utódai könyvtárában. Ezzel látszólag a Pista kálváriája véget ért.

Egy év elteltével Pista édesapja jól megválasztott időpontban (az oroszokkal a kapcsolatunk javult) és megfelelő indoklással (Pista munkás, bányász szülők gyermeke) kérvényt küldött az akkori Tanügy Minisztériumba, amelyben a fiának az egyetemre való visszafogadást kérte. E kérés alap-

ján Pistát visszavették (imatrikulálták) az egyetemre. Pista az egyetem elvégzése után egy nagy állami gyárban dolgozott. Most Magyarországon dolgozik mint elismert szakember. Jogosan tevődik fel a kérdés: vajon Pista Magyarországra való távozását csak az ország gazdasági helyzete okozta (ahogy ezt a hivatalos szervek próbálják beállítani), vagy a vele történetek is hozzájárultak a távozásához.

Pista esete igazolja, hogy Romániában abban az időben a szólás- és véleménynyilvánítás szabadsága nem létezett. Mi több, sok esetben családok megalázásához és pályák (életek) derékba töréséhez vezetett, ha megmondta az igazat.

Ma a helyzet országunkban egészen más. Mondhatod nyugodtan, hogy rajtunk már csak az oroszok, vagy a csehek, vagy az angolok stb. ha segítenek (csak nehogy a magyarokat említsd, mert úgy jársz, mint Pista), nem történik semmi bajod. Van szólás- és véleménynyilvánítás szabadság, csak nincs semmi hatása. Szerencsére vezetőink azzal vannak elfoglalva, hogy nekik minél jobb legyen, olyan törvényeket (fizetés, nyugdíj) fogadnak el, s erre mindig egyhangúlag szabnak. Hiszen, ahogy egy képviselő mondta: "egy képviselő nem mehet a Parlamentbe foltos cipőben", ellenben egy tanár, orvos megjelenhet a tanítványai, betegek előtt foltos cipőben is. Ez van ma!

Dr. Balázs Márton

A Lövétei Kiáltót a Rotaprint nyomda nyomja.

A nyomda ezen kívül vállalja:

- katalógusok
- plakátok
- szórólapok
- meghívók

- névjegykártyák és más nyomdaipari termékek nyomtatását.

Kapcsolatteremtés a 0744-977-207-es telefonszámon lehetséges.

*Kellemes Karácsonyi Ünnepeket
Kíván minden lövéteinek a
Lövétei Ifjak Egyesülete!*

Tréfás történet

Egy szombati nap nagyon szerencsétlen voltam. Felkeltem és felöltöztem, de fehér zoknit húztam. Kimentem s a lépcsőről legurultam a fokokon. Aztán megint felmentem, de ismét félreléptem és csúnya vége lett.

Mérgemben gondoltam, kimegyek az istállóba. De megint csak rossz dolog történt velem. Megbotlottam egy kőben. Majdnem elestem, de sikerült egyet lépni, de az a baj, hogy rossz helyre. Egyenesen a ganéba. Ne felejtse el, hogy fehér zokni volt rajtam. Abban a pillanatban betelt a pohár. Mérgemben földhöz vágtam a kalapom, de azt a kutya felkapta és kifutott vele a kapun. Egy jó óra elmúltával visszajött, de a kalap már nem volt nála. Azt a kalapot még azóta sem találtam meg.

Kimentem a szérűre, hogy a boglyákon ugráljak. A tenisz nagy volt a lábamra. Én ezt észre vettem, de gondoltam: ott egye fene. De nem elhagytam egyiket? És nem találtam. Fél cipőmmel (ami maradt) hazamentem. De ahogy beértem a kapun, a blúzom megakadt a kilincsben. Felhasadt a háta. Már akkor olyan mérges lettem, hogy éreztem, egy kicsi kell és a fülem gőzölni fog. Mérgemben földhöz vágtam a seprűt. Annak a nyele eltörött. Azért is jól megszidódtam.

Bementem vacsorázni. A levest magamra öntöttem véletlenül. Akkor egy ideig olyan mérges voltam, hogy még a hajam is felállt. Felmentem, levetkeztem. Felvettem a pizsamát és lefeküdtem. Így telt el ez a szerencsétlen nap.

Török Szabolcs, V. Á.

100 éves a Mátyás szobor

"Kolozsváron a Mátyás szobor nagyon tetszett. Olyan szép és nagy volt. A templomban a képek, a szobrok mind nagyon szépek voltak. Sokat gyalogoltunk a Fellegvárig, de megérte, mert jó volt a kilátás. De a legjobban a botanikus kert tetszett. Annyiféle fa, növény volt, hogy meg sem tudtam volna számlálni." (Gábos Szilárd V. Á)

"Nekem a Fellegvár tetszett a legjobban, még gesztenyét is szedtünk ... Még a lépcsőfokokat is megszámláltam, de sajnos haza az út rázós volt, s el-

felejtettem, hogy hányat számoltam, s így nem tudom leírni..." (Márton Attila V. Á)

"Nekem Kolozsváron a botanikus kert tetszett a legjobban. Rengeteg növény volt ott. Kaktuszfélék, pálmafák. A pálmafákon még különböző gyümölcsök is voltak. Láttuk a nagy tavirózsákat... Voltunk a víztoronyra. Nagyon magas volt. A tetéről az egész botanikus kert látszott." (Mihály Orsolya V. Á)

"Voltunk Mátyás király szobrához, ami nagyon szép volt. Ott képet is csinált az oszi. Utána a templomba voltunk. Imádkoztunk volna, de nem tudtunk, mert nagyon siettünk. Kint egy félszeg néni árult képeket. Nagyon sokan vásároltak tőle." (Szain Zsolt V. Á)

"Nekem az emlékmű tetszett. Nagyon szép volt. Tetszett a templom is amibe jártunk. Különböző szobrok voltak. Voltak perselyek, rá voltak írva, hogy minek a tiszteletére gyűjtenek" (András Melinda V. Á)

"Nekem a templom tetszett. Ablakai festettek voltak. Az egyik sarkában van egy kereszt. Ki van világítva és nagyon szép. A Fellegvár is tetszett. Ott van a Transilvania Hotel. Három csillagos. A várkapunak nagyon vastag falai vannak." (Gábos Tibor V. Á)

"Nekem a Mátyás király szobra, szülőháza, a templom, a toronydaruk és amikor átkeltünk a Szamoson, az tetszett" (Mihály Levente V. Á)

"A kirándulás jó volt. A botanikus kertben a pálmafák nagyon elnyerték a tetszésemet. A víztoronyról lenézni csodálatos volt, bár egy picit szédültem ... Mátyás király szobra is gyönyörű volt, és a háta mögött lévő templom belső díszítése ..." (Gábos Tímea V. B)

"... megnéztük a Szent Mihály templomot ... azután felmentünk a Fellegvárra és a botanikus kertbe, hol sok szép növényt láttunk. Nekem ez tetszett a legjobban". (György Kinga V. B)

"... Legjobban a botanikus kert és a Mátyás-szobor tetszett nekem. Én azt hiszem, hogy mindenkinek ... Még hazafelé élveztem nagyon, mert táncoltunk és énekeltünk is..." (Márton Annamária V. B)

"Nekem nagyon tetszett minden. Nagyon szép volt Mátyás királynak a szobra ... Ilyen szép és nagy templomot, mint a Szent Mihály templom, még nem láttam.. A botanikus kertben nagyon fantasztikus volt a sok növény között. Ha szabadott volna, egy szép virágot hoztam volna édesanyámnak ..." (Lázár Zsuzsanna V. B)